

DDD – nasze życie...

30 LAT STOWARZYSZENIA
1994–2024

WYDANIE SPECJALNE BIULETYNU
Polskiego Stowarzyszenia Pracowników
Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji

cepa

PSPDDD

Publikacja powstała dzięki wsparciu firm:
PTH, Dez-Der, Killgerm, NewPest, Syngenta

Autorzy i redakcja: Zygmunt Jeszka, Wiktor Protas

Przygotowanie: Teresa Jeszka

Konsultacja językowa: prof. Grażyna Halkiewicz-Sojak

Skład: Pracownia KOMPAKT

Zdjęcia ze zbiorów autorów i z archiwum PSPDDD

Zdjęcia owadów: prof. Jarosław Buszko

Zdjęcia na stronach: 17, 27, 65, 69, 70 – domena publiczna

Zdjęcie na okładce: <https://pixabay.com/>

ISSN 1425-6061

Wydawca:

Polskie Stowarzyszenie Pracowników Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji
Warszawa, ul. Karowa 31

biuro@deratyzacja.com.pl • www.pspddd.pl

Druk:

drukarnia.net.pl

biuro@drukarnia.net.pl

www.drukarnia.net.pl

tel. 600 384 993

Spis treści

Od autorów	6
Statut PSPDDD (fragmenty)	7
Ważne daty z historii PSPDDD	8
Prezesi	9
O początkach Stowarzyszenia	16
Wywiad z Cezarym Zacharskim	18
Wywiad z Wojciechem Kowalskim	24
Wywiad z Marią Zielińską	37
Autorzy	61
O naszym Stowarzyszeniu i planach	62
Polskie Towarzystwo Higieniczne. 126-lecie działalności	66

Polskie Towarzystwo Higieniczne 126-lecie działalności

Aby zrozumieć dokonania i znaczenie Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego, a w późniejszym czasie Polskiego Towarzystwa Higienicznego, w pierwszym okresie jego działania należałoby się cofnąć o całe pokolenie (ćwierć wieku). Warszawa w okresie bezpośrednio po Powstaniu Styczniowym, to czas powszechnej żałoby i represji. Jednak już w latach siedemdziesiątych XIX wieku wystąpił „fenomen popowstaniowy”, wyzwolił on niespotykaną dotychczas energię na polu gospodarczym i kulturalnym. Warszawa skazana na prowincjonalność (przez rosyjskiego zaborcę) pozostała centralnym ośrodkiem kraju – nieformalną stolicą. Rozwój uprzemysłowienia i urbanizacja kształtowały nowe klasy i warstwy społeczne. Warszawa stała się miastem rozwijających się nowych idei i systemów wartości. Miastem zmagającym o utrzymanie polskości. Służył temu system tajnej oświaty, rozwój literatury oraz działalności kulturalnej. Inteligencja stała się warstwą zawodową nowoczesnego społeczeństwa zdolną podjąć zadania zorganizowania życia społecznego i narodowego. Jednym z istotnych elementów walki o charakterze narodowym było dążenie do poprawy warunków życia społeczeństwa – poprzez poprawę higieny środowiska, zamieszkania, nauki i miejsca pracy. Przedstawiciele różnych zawodów, wśród których nie brakowało i lekarzy, angażowali się do działań na rzecz poprawy zdrowia społeczeństwa. Początkowo czynili to samotnie (wśród nich należy upatrywać pierwowzorów dla postaci doktora Judyma). Jednak dojrzywała wśród nich myśl o konieczności połączenia wysiłków dla osiągnięcia zamierzonych celów. Pierwszeństwo w tym zakresie należy oddać dr Stanisławowi Markiewiczowi, który już w 1873 r. wysunął projekt zrzeszenia higienistów. W roku 1874 Bolesław Prus rozpoczął swoją publicystyczną działalność na rzecz higieny. Należy jednak zauważyć, że powołanie Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego w roku 1898 to nie początek ale uwieńczenie wcześniejszych, licznych inicjatyw i działań. W chwili formalnej rejestracji Towarzystwo było organizacją doświadczoną, dojrzałą i ukształtowaną. Znalazło to swoje odbicie w pierwszych poczynaniach i inicjatywach (tworzenie Ogrodów Rau’a czy budowa Instytutu de Lenvala w Warszawie).

Powstanie Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego w 1898 roku poprzedziły dwie wielkie wystawy higieniczne zorganizowane na terenie Warszawy w 1887 r. oraz w 1896 r. Geneza pierwszej wystawy w 1887 roku ściśle wiąże się z działalnością grupy czasopisma „Zdrowie”, i jego redaktorem dr Józefem Polakiem (późniejszym Prezesem Towarzystwa).

Tematyka czasopisma ujęta była w szereg działań zawierających aktualne sprawy czasopiśmiennictwa w kraju i zagranicą, wydarzenia w świecie naukowym, opisywały praktyczne zastosowania urządzeń sanitarnych, propagowały profilaktykę szczepień, higieny żywienia, higieny domów, szkół, kąpeli higienicznych i kanalizacji.

Warszawskie Towarzystwo Higieniczne szybko zdobyło uznanie i poparcie środowisk inteligenckich w całym kraju. Pomyślano wówczas o własnej siedzibie ze wzorowym wyposażeniem sanitarnym z laboratoriami i salą odczytową. Właściwe przygotowania do budowy własnej siedziby rozpoczęto już od 1902 roku z inicjatywy Józefa Polaka. Uroczyste otwarcie gmachu Towarzystwa nastąpiło 16 grudnia 1915 roku w Warszawie przy ulicy Karowej 31.

W 1932 r. Warszawskie Towarzystwo Higieniczne, które swoją działalnością już wcześniej objęło cały kraj i posiadało liczne oddziały terenowe, przekształcono w Polskie Towarzystwo Higieniczne nadając mu oficjalnie ogólnopolski wymiar działalności.

Działalność Polskiego Towarzystwa Higienicznego oparta jest na tradycjach społecznego ruchu higienicznego, jaki zrodził się na terenach Polski jeszcze będącej pod zaborami, w XIX wieku i do dzisiaj opiera się na uniwersalnych wartościach, a w szczególności poszanowaniu praw jednostki, dążeniu do prawdy, szacunku dla wiedzy, rzetelności w wydawaniu fachowych opinii, prowadzeniu inicjatyw i realizacji programów.

Misją Towarzystwa jest kształtowanie fachowej opinii społecznej w sprawach rozwoju higieny, higieny środowiska, oświaty zdrowotnej, medycyny zapobiegawczej i zdrowia publicznego oraz oddziaływanie na poprawę zdrowia ludności i warunków zdrowotnych środowiska.

W zakresie podstaw działalności Towarzystwa od początku jego istnienia jest również doskonalenie i ochrona zdrowia społeczeństwa poprzez: działalność naukową; publicystyczną i szkoleniową oraz rozwijanie współpracy wielodyscyplinarnej i wielosektorowej, inicjowanie wspólnych działań na rzecz ochrony zdrowia i poprawy jakości życia obywateli.

Realizując swoje cele statutowe, Towarzystwo współpracuje z władzami państwowymi i samorządowymi, uczelniami polskimi i zagranicznymi, pokrewnymi towarzystwami i organizacjami fachowymi oraz naukowymi w Polsce i na świecie, związanymi z działalnością ochrony zdrowia, szeroko pojętą profilaktyką i higieną.

Realizacja misji Towarzystwa obecnie osiądana jest poprzez reprezentowanie fachowej i społecznej opinii w sprawach rozwoju higieny, oświaty zdrowotnej, zdrowia publicznego, współpracę z instytucjami i organizacjami w zakresie higieny, oświaty zdrowotnej, zdrowia publicznego w kraju i zagranicą, organizowanie zebrań naukowych, sympozjów, zjazdów, kongresów, wykładów oraz kursów dokształcania specjalistycznego, prowadzenie działalności popularyzatorskiej (również wystawienniczej) w celu zaznajomienia społeczeństwa z problematyką higieny, oświaty zdrowotnej i zdrowia publicznego zarówno współcześnie jak i w przeszłości, prowadzenie działalności gospodarczej dla pozyskania środków finansowych na realizację celów statutowych oraz prowadzenie działalności wydawniczej.

Wydawnicza Misja Towarzystwa była i jest realizowana poprzez wydawanie czasopism naukowych. Poza wspomnianym „Zdrowiem” były to „Problemy Higieny” – do roku 2005; od roku 2005 recenzowane czasopismo naukowe „Problemy Higieny i Epidemiologii” (www.phie.pl) a od roku 2010 „Hygeia Public Health” (www.h-ph.pl).

Działalność wydawnicza członków PTH jest znacznie obszerniejsza i obejmuje książki, w tym podręczniki uniwersyteckie z zakresu higieny i epidemiologii oraz zdrowia publicznego.

Członkowie PTH biorą udział w wielu szkoleniach – w tym online – i doświadczenia z tychże szkoleń z obszaru higieny, epidemiologii i zdrowia publicznego wskazują na ciągły niedostatek tej wiedzy – dlatego warte jest przytoczenie następującego przykładu. Otóż podczas szkolenia lekarzy stażystów w zakresie zdrowia publicznego prowadzonego przez Okręgową Izbę Lekarską w Zielonej Górze w dniach 27-29.12.2023 – online – prof. Jerzy T. Marcinkowski zadał m.in. następujące pytanie zamieszczone w ankiecie: „Okazjonalne wypicie lampki wina przez kobietę w ciąży może być przyczyną zespołu FAS/FASD u płodu?” na które można było zaznaczyć jedną z odpowiedzi: TAK lub NIE. Zdawać by się mogło, że na pytanie zadane lekarzowi – stażystce o to czy okazjonalne wypicie przez ciężarną lampki wina jest szkodliwe dla płodu/dziecka – należałoby spodziewać się 100% odpowiedzi twierdzących. Tymczasem aż 15,5% młodych lekarzy biorących udział w cytowanym szkoleniu, odpowiedziało „NIE”. Ten przykład dobitnie pokazuje jak ważna wciąż jest misja naszego Towarzystwa.

Więcej o PTH dowiesz się na stronie www.pth.pl oraz w mediach społecznościowych

